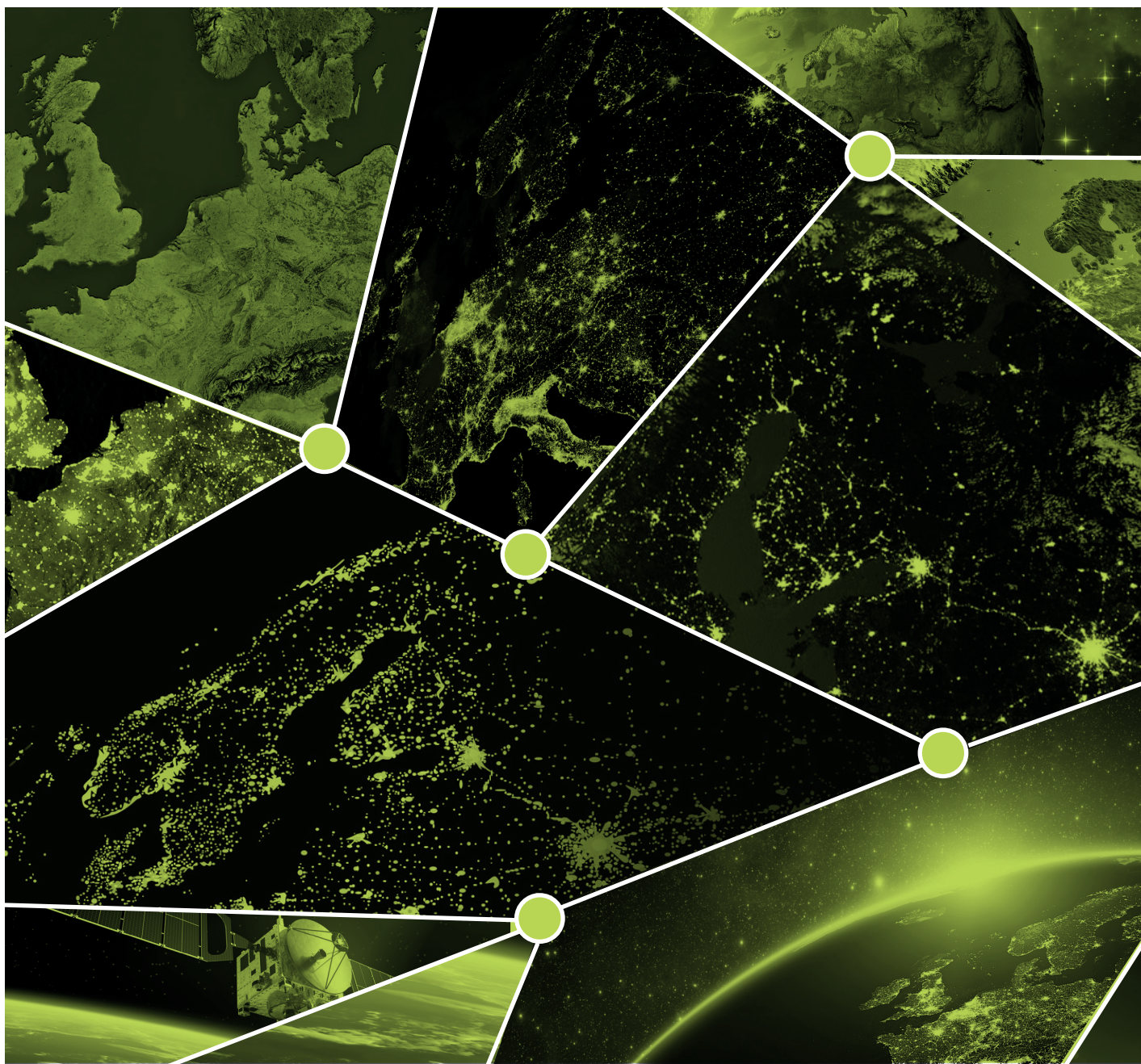

Samstemthetsbriefene:02

02

SAMSTEMTHET I DE NORDISKE LANDENE

Hva kan Norge lære av sine naboer?

Forum for
Utvikling og Miljø

Redd Barna

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

HVA KAN NORGE LÆRE AV VÅRE NABOER?

Samstemt politikk for utvikling er viktig for å sørge for at et lands nasjonale og internasjonale politikk leder mot samme overordnede mål, som er en bærekraftig utvikling. Siden 2003 har alle land i OECDs utviklingskomite (DAC) forpliktet seg til å følge opp og styrke sitt samstemthetsarbeid, men innsatsen varierer fra land til land.

I denne briefen ser vi på hvordan arbeidet er forankret og strukturert i **Sverige, Danmark og Finland**. Formålet er å identifisere lærdommer og erfaringer som kan brukes til å styrke arbeidet med samstemthet i Norge.

Til grunn for gjennomgangen ligger landenes egen offentlig tilgjengelige informasjon om hvordan det arbeides for å øke samstemthet, - slik som lovverk, planer og rapporter m.m. Videre har vi sett på OECDs fem-årige gjennomganger, såkalte peer-reviews, av DAC-medlemmers arbeid for utvikling. Her inngår innsats på samstemthet som en del av vurderingen. Peer reviews gjennomføres av DAC-sekretariatet og to utvalgte DAC-medlemmer.¹ Til slutt har vi sett på Centre for Global Developments Commitment to Development Index (CDI) fra 2018, som vurderer i hvor stor grad de 27 rikeste landene i verden har politikk som fremmer utvikling i verdens fattigste land. CDI tar for seg syv kategorier; bistand, sikkerhet, teknologi, handel, klima, migrasjon og finansiering². Sverige, Danmark og Finland topper indeksen, mens Norge er på 12. plass.

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) definerer samstemt politikk for utvikling slik: «En politikk som sikrer at målene for utviklingspolitikken ikke undergraves av annen politikk myndighetene fører og som også påvirker utviklingslandene, og at disse andre politikk-områdene så langt det er mulig støtter opp under utviklingsmålene.»³

1 OECD (2018), Webinar on DAC Peer Reviews: What they are, how to engage and how to use them.

2 Center for Global Development (2018), Commitment to Development Index.

3 NOU 2008: 14. Samstemt for utvikling? Samstemt for utvikling? — Hvordan en helhetlig norsk politikk kan bidra til utvikling i fattige land.

Denne briefen er nummer 2 i en serie om samstemthet. Briefen tar for seg hvordan Norges naboland jobber med samstemthet. Den første briefen fra november 2018 omhandler hva samstemthet er, og hvilke strukturer og prosesser som må på plass for å styrke arbeidet med samstemthet.

Sverige

Sverige er det første DAC-landet som la fram en strategi som tok for seg konsekvensene for utviklingsland av nasjonal politikk på alle områder.⁴ Gjennom Politiken för global utveckling (PGU)⁵ som ble vedtatt av Riksdagen i 2003 ble samstemthet en sentral del av Sveriges politikk for utvikling. Regjeringen ser på PGU-strategien som avgjørende for å gjennomføre Agenda 2030.

Sverige er på førsteplass på CDI, med høy score på bistands-, migrasjons-, og klimapolitikken. Sverige scoret lavt (nr. 20 av 27) på sikkerhet, blant annet på grunn av våpeneksport til fattige og udemokratiske land og lave bidrag til internasjonal fredsbevaring.⁶ I siste OECD Peer Review (2013) fikk Sverige skryt for å ha implementert byggesteinene for samstemthet, som ett av få DAC-medlemmer.⁷ Sverige fikk kritikk for å ikke ha fått på plass indikatorer for å måle resultater knyttet til samstemthet, og OECD understreket behovet for en uavhengig evaluering av samstemthet som kunne se på hvordan interessekonflikter ble håndtert, og myndighetenes forståelse av hvordan Sveriges og EUs politikk påvirker utvikling. En ny gjennomgang av Sverige ventes i løpet av 2019

Handlingsplan og strategier

I 2014, i opptakten til enigheten om bærekraftsmålene og Agenda 2030, fikk PGU-strategien en "ny start". Da hadde sivilt samfunn i lengre tid kommet med kritikk av manglende samstemthet på områder som våpeneksport, handelspolitikk, klimafinansiering og kapitalflukt. Som del av den nye satsingen ble ansvaret for gjennomføring av samstemthetsstrategien tydelig definert hos hvert departement, hvor alle utarbeidet interne handlingsplaner på hvordan de kan bidra til måloppnåelse.

4 Sveriges regering (2003), Shared Responsibility: Sweden's Policy for Global Development. Government Bill 2002-03:122.

5 Sveriges regering (n.d), Sveriges politik för för global utveckling. www.regeringen.se/regeringens-politik/hallbar-utvecklingspolitik/sveriges-politik-for-global-utveckling/

6 Center for Global Development (2018), Commitment to Development Index - Sweden.

7 OECD (2013), OECD Development Cooperation Peer Reviews. Sweden 2013.

I 2017 avga Sverige sin rapport til FN om oppfølgingen av Agenda 2030. Her trekker den svenske regjeringen frem områder hvor det er nødvendig med samstemt politikk. Regjeringen gir to eksempler på områder hvor Sverige har konkrete utfordringer: bærekraftig produksjon og forbruk, og svensk næringslivs operasjoner i utfordrende markeder.⁸

I 2016 nedsatte regjeringen en Agenda 2030-komité som blant annet fikk i oppdrag å foreslå en svensk handlingsplan. En to-årig handlingsplan (2018-2020)⁹ med fokus på nasjonal oppfølging ble lagt frem av Finansdepartementet i juni 2018 og har som formål å:

- beskrive hvordan regjeringens politikk bidrar til de 17 bærekraftsmålene og fremme handlinger innen seks utvalgte fokusområder, inkludert tverrsektorielle tiltak,
- støtte og legge til rette for en enda sterkere forpliktelse på lokalt og regionalt nivå,
- stimulere og utvikle samarbeid og partnerskap innenfor og mellom offentlig sektor, næringsliv, sivilt samfunn, academia og andre samfunnsaktører for bærekraftig utvikling,
- beskrive hvordan Sverige fungerer som pådriver for Agenda 2030 på internasjonale arenaer og hvordan arbeidet kan intensiveres,
- legge grunnlaget for en styrket parlamentarisk forankring av Sveriges implementering av Agenda 2030,
- etablere et felles system for kontinuerlig overvåking av implementeringen

Sivilsamfunnsrapporten Concord Sverige, som består av 65 organisasjoner, har uttalt at de ser på handlingsplanen som et viktig steg i riktig retning, men har etterlyst konkrete forslag til gjennomføring og en klarere forankring i Riksdagen.¹⁰

I tillegg til nasjonale forpliktelser har Sverige har også forpliktet seg til å følge EU ambisjoner om samstemthet gjennom Lisboa-traktaten. Statistiska Centralbyrån (SCB) utvikler en egen nasjonal indikator for å måle oppfølgingen av samstemthet i Sverige. Regjeringen har tidligere uttalt at den globale indikatoren, som kun ser på om land har mekanismer på plass, er for generell.¹¹

I tillegg til nasjonale forpliktelser har Sverige har også forpliktet seg til å følge EU ambisjoner om samstemthet gjennom Lisboa-traktaten.

8 Sverige (2017), Sweden and the 2030 Agenda - Report to the UN High Level Political Forum 2017 on Sustainable Development

9 Regjeringkansliet (2018), Handlingsplan Agenda 2030. 2018-2020. Fi 2018:3.

10 Concord (2018), Barometer 2018: Civilsamh llets granskning av Sveriges politik f r global utveckling i genomförandet av Agenda 2030

11 Regeringkansliet Utrikesdepartementet (2018), Politiken f r global utveckling i genomförandet av Agenda 2030. Regeringens skrivelse 2017/18:146.1

Koordinering av arbeidet og eierskap på saksfelt

Samordningsfunksjonen for PGU og Agenda 2030 ligger under Utenriksdepartementet og skal sikre at samstemthet er en sentral prioritering for, og ikke et parallelt spor til, annen politikutvikling. Regjeringen rapporterer annethvert år til Riksdagen på hvordan de arbeider med PGU-strategien.

Ministeren for internasjonalt utviklingssamarbeid er ansvarlig for PGU-strategien.¹² Regjeringen har en mindre samordningsgruppe for Agenda 2030, hvor statssekretærer fra Finans- Utenriks- Miljø og energi, Sosial- og næringsdepartementene deltar.¹³

Alle departementene deltar i en tverrdepartemental arbeidsgruppe for PGU og Agenda 2030. Arbeidsgruppen skal bidra til å øke kunnskapen og eierskapet for gjennomføring av Agenda 2030 i regjeringen, og utvikle verktøy som kan bistå i gjennomføringen.

”

Regjeringen rapporterer annethvert år til Riksdagen på hvordan de arbeider med PGU-strategien.

¹² <https://www.regeringen.se/regerings-politik/hallbar-utvecklingspolitik/> (nettside besøkt 18.03.2019).

¹³ Regeringskansliet Utenriksdepartementet (2018), Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030. Regeringens skrivelse 2017/18:146.

Danmark

I 2011 vedtok Folketinget *Lov om internasjonalt utviklingssamarbejde*¹⁴. Loven trådte i kraft januar 2013 og peker på utviklingsministeren som ansvarlig for Danmarks utviklingssamarbeid. Loven fremstiller utviklingspolitikk som en viktig del av dansk utenrikspolitikk, men anerkjenner også at utviklingsland ikke kun påvirkes av utviklingspolitiske tiltak, men *“også af tiltag på øvrige politikområder”*¹⁵. Samstemthet er således forankret i lovverket på et overordnet nivå.

Danmark er på andreplass på CDI, og scorer høyt på grunn av sikkerhetspolitikk og kvaliteten på bistanden.¹⁶ Danmark rangeres lavere på blant annet miljø (nr. 13 av 27), migrasjon (19) og finans (17). I sin Peer Review av Danmark i 2016 vurderte OECD Danmarks arbeid på samstemthet som robust og godt forankret i lov, med gode politiske prosesser og tydelige forpliktelser. OECD anbefalte imidlertid at alle deler av regjeringsapparatet oppfordres til å være mer aktive i arbeidet for samstemthet.¹⁷

Handlingsplan og strategier

I 2014 lanserte regjeringen *“Danmarks handlingsplan for sammenhengende politikker for global utvikling som redegjør for hvordan Danmark vil jobbe for samstemthet”*¹⁸. Planen er primært fokusert inn mot EU. Den har tre strategiske satsninger med fem mål som følges av konkrete tiltak:

1) Handel og Finansiering:

- EUs frihandelsavtaler fører til større økonomisk integrering av de minst utviklede landene
- EU skal stå i spissen i kampen mot skattesvindler og skatteunndragelse

2) Matsikkerhet og klimaendringer

- EUs politikk skal bidra til global matsikkerhet.
- EU skal ta en lederrolle i å fremme det grønne skiftet og begrense klimaendringene.

3) Fred og sikkerhet

- EU skal ha en helhetlig tilnærming til konflikt og stabiliserende tiltak

Danmark er på andreplass på CDI, og scorer høyt på grunn av sikkerhetspolitikk og kvaliteten på bistanden.

¹⁴ Lov om internasjonalt utviklingssamarbejde 2012.

¹⁵ Lov om internasjonalt utviklingssamarbejde 2012.

¹⁶ Center for Global Development (2018), Commitment to Development Index - Denmark.

¹⁷ OECD (2016), OECD Development Cooperation Peer Reviews. Denmark 2016.

¹⁸ Udenrigsministeriet (2014), A shared agenda. Denmark's action plan for policy coherence for development.

En ny dansk handlingsplan for bærekraftsmålene ble lansert i 2017, som tar opp i seg mål og midler fra planen fra 2014.¹⁹ Her lover regjeringen at lovforslag og andre tiltak som foreslås til Folketinget skal vurderes opp mot til bærekraftsmålene og at det må gjøres en vurdering av konsekvensene for utviklingsland og utviklingsmål. I tillegg lovte regjeringen å utarbeide en modell for slike vurderinger. Finansministeren opplyste i september 2018 at regjeringen fortsatt jobbet med å få på plass en modell, og at den snarest ville komme tilbake om saken.²⁰ Dansk sivilsamfunn har pekt på at det er viktig å lage konsekvensanalyser for samstemt politikk for utvikling, og Danmark har fått kritikk for å ikke tilstrekkelig vurdere konsekvensene for utviklingsland i blant annet lovgivningsprosessen.^{21,22} I februar 2019 uttalte Finansministeren videre at planen er at konsekvensutredninger for bærekraftsmålene skal fremgå i forarbeidet til lovforslag.²³ Oppfølgingen av Bærekraftsmålene evalueres gjennom en årlig framdriftsrapport.

Koordinering av arbeidet og eierskap på saksfelt

Handlingsplanen for samstemthet (2014) delegerer ansvaret for å sikre tverrdepartemental dialog, og koordinering av Danmarks arbeid for samstemthet er lagt til en spesialkomitee for utviklingspolitikk.²⁴ Komiteen er en av flere tematiske komiteer under den danske EU-komiteen hvor alle departementer som er knyttet til EU, er involvert.²⁵ Spesialkomiteen består av embetsmenn fra åtte departementer og ledes av Utenriksdepartementet. Andre aktører, som andre spesialkomiteer, akademia og sivilsamfunn, kan trekkes inn i enkeltsaker. Handlingsplanen for samstemthet (2014) legger føringer for en systematisk tilnærming til Danmarks arbeid med samstemthet inn mot EU:

1. Spesialkomiteen for utvikling skal basere arbeidet på en årlig oversikt over kommende politikkløst og initiativer fra EU som er relevante for samstemthet.
2. Med utgangspunkt i denne oversikten, skal Spesialkomiteen diskutere samstemthetsaspekter ved relevante lov- eller politikkløst forslag fra EU og velge et begrenset antall konkrete og umiddelbare spørsmål som Danmark skal følge opp. Sivilsamfunnet og andre aktører er invitert til å gi innspill i denne prosessen.
3. På bakgrunn av dette vil Spesialkomiteen sette mål, tiltak og indikatorer for prioriteringene. Sektor-departementene må ta hensyn til innspillene fra komiteen når de formulerer Danmarks posisjon i EU-forhandlinger.

Fra Folketingets side ble det i oktober 2018 nedsatt en parlamentarisk arbeidsgruppe under Finansudvalget, som skal sikre politisk fremdrift i arbeidet med bærekraftsmålene og sikre koordinering på tvers av andre utvalg i Folketinget.²⁶

¹⁹ Udenrigsministeriet (2017), Handlingsplan for FN's verdensmål – Danmarks opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling..

²⁰ Finansminister Kristian Jensen (20. september 2018), Svar på spørgsmål S 1018 af 12. september stillet af Kirsten Brosbøl (S).

²¹ Dansk lovgivning skader udviklingslandene unødigt. Debattinnlegg 24.08.2016, ved Morten Broberg, professor på Københavns Universitets juridiske fakultet.

²² 92-gruppen og Globalt Fokus (2018), Skyggerapport på Danmarks implementering af verdensmålene.

²³ Finansminister Kristian Jensen (18. februar 2019), Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 263 (alm. del) af 14. desember 2018.

²⁴ Specieludvalget for Udviklingspolitiske Spørgsmål.

²⁵ EU-komiteen har det overordnede ansvar for det danske forholdet til EU, og for å sikre tidlig intern koordinering blant departementer og involvering av det danske parlamentet i beslutninger som skal tas på EU-nivå.

²⁶ Folketinget (2018), Beretning nr. 1 om nedsættelse af en parlamentarisk arbejdsgruppe om verdensmålene.

Finland

Viktigheten av å sikre samstemthet ble påpekt av finske myndigheter allerede i 2004, da de introduserte en resolusjon på utvikling som staket ut ny politikk for å møte FNs Tusenårsmål.²⁷ I regjeringens rapport om utviklingspolitikk (2016) til Finlands riksdag, er samstemthet inkludert som en integrert del.²⁸ Utenriksdepartementet er ansvarlig for gjennomføring av utviklingspolitikken, men myndighetene understreker at andre departementer har en rolle å spille, fordi utviklingsland påvirkes av mange beslutninger på nasjonalt, EU og internasjonalt nivå.²⁹

Finland har hatt et fremtredende fokus på samstemthet i utviklingsarbeid, noe man blant annet ser i et pilotprosjekt på matsikkerhet i 2013, som tok i bruk OECDs samstemthetsverktøy. Piloten hadde fokus på å få samstemthet mellom landets politikk på landbruk, fiske, miljø, handel og utvikling og brakte sammen mange relevante aktører som matprodusenter, NGOer og forskere.³⁰

Finland er på en delt tredjeplass i CDI, etter å ha toppet den i 2016. Landet scorer særlig høyt på sikkerhet og finans, blant annet på grunn av deltakelse i internasjonale initiativer innen utvinningsindustrien.³¹ Finland scorer dårligere på migrasjon (nr. 14 av 27) og bistand (12), særlig fordi bistand kun utgjør 0,41 % av BNI (under forpliktelsen om 0,7%). OECD gjennomførte peer review av Finland i 2017, og fremhevet at "Finland shows strong political commitment to development in domestic, EU and multilateral policy making".³² OECD retter derimot kritikk mot myndighetene for å ha en snever tilnærming til samstemthet, hvor dette ses på som Utenriksdepartementets ansvar og derfor irrelevant for det daglige arbeidet i andre politikkområdet. OECD advarer også mot trenden av store kutt i bistand, inkludert til de minst utviklede landene.

Handlingsplaner og strategier

En nasjonal handlingsplan (implementeringsplan) for Agenda 2030 har vært på plass siden 2017. Planen skal evalueres i 2019, og det skal deretter rapporteres på fremgang hvert år og på implementering hvert fjerde år.³³ Fra første kvartal i 2017 har hele Regjeringen måttet rapportere årlig på fremgang sammen med en årlig offentlig diskusjon mellom Statsministerens kontor, Den Nasjonale Kommisjonen og Komiteen for Utviklingspolitikk om nasjonale og internasjonale ringvirkninger av finsk politikk.³⁴

27 The Network of International Development Organisations in Scotland (NIDOS) (2014), Policy Coherence for Development: Exploring and Learning from European PCD Approaches.

28 Finland Ministry of Foreign Affairs (2016), Finland's Development Policy. One world, common future - towards sustainable development.

29 Finland Ministry of Foreign Affairs (n.d), Goal's and principles of Finland's development policy (nettside, besøkt 28. february 2019).

30 Ministry for Foreign Affairs of Finland (2013), Food Security In Developing Countries Can Be Enhanced Through An Interplay Of Policies: Executive Summary of the Food Security Pilot.

31 Center for Global Development (2018), Commitment to Development Index - Finland.

32 OECD (2017), OECD Development Cooperation Peer Reviews. Finland 2017.

33 Government of Finland (2016), Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development in Finland og (2018) Executive Summary of the Government's Report on the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development.

34 OECD (2017), OECD Development Cooperation Peer Reviews. Finland 2017.

Finland har en tematisk tilnærming til samstemthet (PCD) med 5 hovedprioriteringer: 1) Matsikkerhet, 2) Skatt, 3) Bistand og handel, 4) Migrasjon, og 5) Fred og utvikling.

I 2017 leverte statsministeren en rapport om hvordan Finland skulle implementere Agenda 2030; med to hovedprioriteringer: 1) å skape et karbonnøytralt og ressursmart samfunn, og 2) bygge et likestilt og kompetent Finland med både nasjonale og internasjonale forpliktelser.

I sin frivillige nasjonale rapport til FNs High Level Political Forum (2017), ga Finlands regjering en oversikt over tiltak for å sikre samstemt politikk for utvikling.³⁵ Tiltakene inkluderte blant annet en årlig rapportering om Agenda 2030 til det finske parlamentet; implementeringen av Agenda 2030 og en bred tilnærming til bærekraftig utvikling skal bli inkludert i resultatmål og resultatstyring i departementene; og det skal gis oppmerksomhet til Finlands tiltak for bærekraftighet i EU. Dette inkluderer tiltak for å støtte EUs innsats for bærekraftig utvikling. I tillegg skal Finland se på muligheten for å inkludere konsekvensutredning av bærekraftig utvikling når viktige politiske tiltak og lovforslag utvikles, for å sikre bedre koordinering med bærekraftsmålene og identifisere samstemthet mellom mål og tiltak på nasjonalt og globalt nivå.

B. Koordinering av arbeidet og eierskap på saksfelt

I 2016 ble den koordinerende samstemthetsfunksjonen flyttet fra den nasjonale kommisjonen for bærekraftig utvikling, som er ledet av Statsministeren, til Statsministerens kontor. Finland har en tematisk tilnærming til samstemthet (PCD) med 5 hovedprioriteringer: 1) Matsikkerhet, 2) Skatt, 3) Bistand og handel, 4) Migrasjon, og 5) Fred og utvikling. Som i Danmark og Sverige, er områder som jordbruk, fiskeri og handel omfattet av felles EU-reguleringer, og dermed vanskelig for landet å endre på egen hånd. Finland har derfor jobbet for å få på plass retningslinjer og gode mekanismer for samstemthet i koordineringen opp mot EU-systemet.³⁶

³⁵ Finland (2017), Government Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Sustainable Development in Finland - Long-term, Coherent and Inclusive Action.

³⁶ OECD (2017), OECD Development Co-operation Peer Reviews. Finland 2017.

Til tross for konsensus om at samstemthet er et overordnet mål for Agenda 2030, blir det ofte innskrenket til å kun gjelde utviklingssamarbeid, og til å ligge under Utenriksdepartementet. Dette kan være i endring nå, da man ser en sterkere koorindring mellom handel og utvikling. Finland har siden 2003 hatt en felles minister for handel og utvikling under Utenriksdepartementet, og handel- og utviklingsgruppen som finnes innad i Utenriksdepartementet er i senere tid blitt integrert inn i en gruppe med ansvar for handel med utviklingsland. Skulle man gå for en lignende modell i Norge, blir det viktig å sikre at norske handelspolitiske interesser ikke går på bekostning av utviklingspolitiske hensyn. I tillegg har Finland inter-departementale arbeidsgrupper på klimaendringer og biodiversitet.³⁷

Finske myndigheter har satt ned et forum, Komiteen for Utviklingspolitikk, for overvåke og evaluere landets utviklingsarbeid og politikk på en systematisk basis.³⁸ Forumet består av en rekke aktører som akademikere, tankesmier, sivilsamfunn og privat sektor. Målet for arbeidet er blant annet å sikre at nasjonal implementering av Agenda 2030 inkluderer en sterk utviklingspolitisk dimensjonen, og å forbedre intern og ekstern samstemthet i EUs politikk og internasjonale forhandlinger.

Ifølge DAC er det en sentral svakhet ved forumet at det kun settes ned på fireårig basis - sist i 2014. Forumets mandat er kun midlertidig forlenget. Dette gir kun et lite vindu til å påvirke politikk og svekker effekten av forumet. DAC hevder at en permanent struktur som ikke er avhengig av Regjeringens godvilje, vil kunne ha bedre mulighet til positiv påvirkning.³⁹

I 2017 ble det satt ned et ungdomspanel under den finske kommisjonen for bærekraftig utvikling, ledet av statsministeren. Formålet er å øke ungdomsdeltagelsen i arbeidet med å oppnå bærekraftsmålene.⁴⁰

Finske myndigheter har satt ned et forum, Komiteen for Utviklingspolitikk, for overvåke og evaluere landets utviklingsarbeid og politikk på en systematisk basis

37 OECD (2017), OECD Development Co-operation Peer Reviews. Finland 2017.

38 Development Policy Committee Finland (nettside besøkt 18.03.2019).

39 OECD (2017), OECD Development Co-operation Peer Reviews. Finland 2017.

40 The Finnish Agenda 2030 Youth Group (nettside besøkt 18.03.2019)

Basert på gjennomgangen av arbeidet med samstemthet i de nordiske landene har vi disse anbefalingene til regjeringen:

- Utarbeide en handlingsplan for hvordan bærekraftsmålene skal nås, hvor samstemthet er en integrert og sentral komponent.
- Tydelig definere ansvaret de enkelte departementer har for samstemthet, og pålegge alle departementer å utvikle interne handlingsplaner på hvordan de kan bidra til å øke samstemthet og håndtere interessekonflikter innenfor sine politikkområder.
- Gjøre Samstemthetsforumet til et rådgivende organ for hele regjeringen.
- Etablere en koordineringsfunksjon for samstemthet mellom departementene, slik Sverige har gjort med en tverrdepartemental arbeidsgruppe som dekker både bærekraftsmålene og samstemthet.
- Utrede om man bør følge Danmarks eksempel med å vedta en Lov om Internasjonalt Utviklingsarbeid, som anerkjenner at utviklingsland ikke kun påvirkes av utviklingspolitikk, men også øvrig politikk.
- Rapportere til Stortinget annethvert år om arbeidet med samstemthet, i form av en stortingsmelding. Dette må skje i tillegg til rapporteringen over statsbudsjettet, og ha en mer helhetlig tilnærming.
- Sikre at de uavhengige evalueringene som Granavolden-plattformen legger opp til gjennomføres årlig.
- Gi SSB i oppdrag å utvikle nasjonale indikatorer for å måle samstemt politikk for utvikling.
- Gjøre sjekklisten for norsk samstemthet (presentert i UD's budsjettforslag for 2018 og 2019) obligatorisk for alle departementer, og sikre at det i alle tiltak gjøres en vurdering av konsekvensene for utviklingsland og oppnåelse av bærekraftsmålene.

Hvordan føre en samstemt politikk for bærekraftig utvikling

Hvordan føre en samstemt politikk for bærekraftig utvikling Samstemthet betyr i bunn og grunn å unngå å gi med den ene hånden og ta med den andre, samt sikre at ulike politikkområder drar i samme retning.

Denne briefen inngår i en serie som vil ta for seg ulike aspekter ved samstemthet og komme med innspill til hvordan regjeringen kan føre en samstemt politikk for bærekraftig utvikling.

Innspillene er også del av ForUM sitt bidrag inn i regjeringens samstemthetsforum, hvor ForUM har to representanter.

Publikasjonen er utgitt med støtte fra Norad
Mars 2019

Synspunkter og konklusjoner står for undertegnede organisasjoners regning og er ikke nødvendigvis sammenfallende med alle Forum for utvikling og miljøes medlemsorganisasjoners syn.

Design: Kord AS

Forsidebilder: Getty Images

Forum for utvikling og miljø
Storgata 11, 0155 Oslo

forumfor@forumfor.no
Twitter: @ForumNorway
www.forumfor.no